

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien pesinnän häirintää sekä pesien ja munien hävittämistä

Hakija

Suonenjoen kaupunki / Eero Talja

Asia

Lupahakemus kalatiiran ja kalalokin pesinnän häirintään sekä pesien ja munien hävittämiseen terveyskeskuksen ja vanhainkotipalvelukeskuksen alueella Suonenjoella, Pohjois-Savossa.

Tämä päätös korvaa asiassa 10.4.2025 annetun päätöksen. Päätöksestä on korjattu hallintolain 51 §:n mukaisia kirjoitusvirheitä. Päätökseen 11.4.2025 tehdyt muutokset on yliviivattu.

Hakemus

Hakija hakee lupaa hävittää kalatiirojen (*Sterna hirundo*) ja kalalokkien (*Larus canus*) pesät ja niissä mahdollisesti olevat munat terveyskeskuksen ja vanhainkotipalvelukeskuksen vesikatoilta ajalla 1.4.-31.7.2025 osoitteessa Sairaalampolku 5–7, 77600. Hakemuksessa on esitetty hakemusalue kartalla.

Pesien siirtoa ei pidetä toimivana vaihtoehtona, koska kulku vesikatolle tapahtuu rakennuksen sisäkautta ja siirtomatka olisi liian pitkä. Tyhjien pesien hävittäminen ei riitä, koska hakijalla ei ole resursseja olla koko ajan vahtimassa pesintää, eli linnut ehtivät välillä munimaan. Lisäksi pesintää halutaan häiritä muovilinnuilla, käärmeillä, leijoilla, nauhoilla ja päivittäisillä vesikatolla käynneillä, pois lukien viikonloput. Hakijan mukaan muut keinot eivät ole aiempien kokemusten mukaan olleet riittäviä ongelman ratkaisemiseksi. Aiempina vuosina poikkeusluvalla suoritettujen toimenpiteiden johdosta pesintä on siirtynyt pääosin Suonenjoen rantamaisemaan.

Lupaa haetaan kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Kyseessä on terveyskeskuksen ja vanhainkotipalvelukeskuksen alue. Linnut ovat kohdistaneet hyökkäyksiä asiakkaita kohtaan vuosina, jolloin pesintää ei ole häiritty. Pahimmillaan linnut ovat aiheuttaneet verta vuotavia haavoja terveyskeskuksessa asioiville henkilöille.

Määräykset, joita hakemus koskee

Kalatiira ja kalalokki ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja lajeja.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan kalatiiran ja kalalokin pesinnän häirintään sekä pesien ja munien hävittämiseen alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.7.2025 asti hakemuksessa esitetyn kartan mukaisella alueella paikoissa, joissa kalatiirat ja kalalokit voivat aiheuttaa vaaratilanteita ihmisille.
- 2 Pesintä on pyrittävä ennaltaehkäisemään pesinnän aikaisessa vaiheessa aktiivisten ja passiivisten häirintä- ja karkotusmenetelmien avulla. Lupa-alueella tulee liikkua usein lintuja karkottaen, pesinnän estämiseen voi käyttää pressuesteitä, tuligeelejä, lippusiimoja, lintupiikkejä ja -verkkoja sekä erilaisia pelotteita kuten haukkaleijoja tai tekokäärmeitä. Häirintä- ja karkotusmenetelmiä tulee jatkuvasti ylläpitää ja kehittää.
- 3 Mikäli kalatiiroja ja kalalokkeja em. toimista huolimatta pyrkii pesimään lupa-alueella, saa tällä luvalla hävittää rakenteilla olevat pesärakennelmat ja pesät.
- 4 Hakijan tulee 17.4.2025 mennessä hävittää kaikki mahdollisesti jo munitut kalatiiran ja kalalokin munat 1. ehdon mukaisista paikoista. Tämän jälkeen ja tulevina vuosina kalatiiran ja kalalokin munia saa hävittää yhteensä enintään viisitoista (15) vuodessa. Pesiä, joissa on poikasia, ei saa hävittää.
- 5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyä lupa on esitettävä.
- 7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin.
- 8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida 31.12.2025 mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/1606/2025 varustettuna. Raportista tulee ilmetä hävitettyjen pesien ja munien määrä lajeittain sekä toimenpiteiden ajankohdat tapauskohtaisesti (montako pesää ja munaa on hävitetty minäkin päivänä). Lisäksi on raportoitava käytetyistä pesinnän ennaltaehkäisy- ja häirintätoimenpiteistä sekä niiden ja pesien hävittämisen vaikutuksesta kalatiiran ja kalalokin pesintään alueella.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Kalatiirujen ja kalalokkien aggressiivisesta pesien puolustamisesta aiheutuu vaaraa terveyskeskuksen ja vanhainkotipalvelukeskuksen alueella asuville, työskenteleville ja asioiville. Aiempien vuosien kokemusten perusteella etenkin liikuntarajoitteisten ja huonokuntoisten on vaikea suojautua hyökkäyksiltä, ja vammoja on jouduttu jopa hoidattamaan terveyskeskuksessa. Tästä syystä on perusteltua estää kalatiirujen ja kalalokkien pesintää häiritsemällä ja pesiä hävittämällä.

Pesinnän estäminen on alueella perusteltua, eikä tähän ole käytännössä osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua kuin ensisijaisesti pesinnän ennaltaehkäiseminen ja pesimään asettumisen häiritseminen, ja toissijaisesti rakenteilla olevien ja jo rakennettujen pesien hävittäminen. Sopivia siirtopaikkoja ei hakijan mukaan löydy läheltä ja kauas siirrettyjä pesiä emot tuskin löytäisivät, vaikka pesät onnistuttaisiinkin siirtämään ehjinä. Ehtojen mukaisesti pesiä saa hävittää vain sellaisista paikoista, joissa pesivät kalalokit aiheuttavat vaaratilanteita ihmisille. Toimenpiteitä suorittaessa tulee arvioida, missä paikoissa turvallisuusriski todella konkretisoituu ja missä ei.

Hävitettävien pesien määrää ei nähdä aiheelliseksi rajoittaa, jotta pesintä saadaan keskeytettyä sen alkuvaiheessa ja linnut saadaan ohjattua muualle pesimään. Kun

pesät hävitetään jo pesänrakennusvaiheessa eikä linnuilla ole pesissä munia puolustettavanaan, saadaan vähennettyä tehokkaasti myös lintujen aggressiivista käytöstä alueella liikkuvia ihmisiä kohtaan.

Hakijalla on ollut vastaavaan toimintaan poikkeusluvut vuosina 2022–2024. Vuonna 2024 hävitettiin 14 pesää ja 23 munaa, vuonna 2023 13 pesää ja 6 munaa ja vuonna 2022 8 pesää ja 11 munaa. Kaikki pesät ja munat ovat olleet kalatiirujen. Lupa on tästä huolimatta myönnetty myös kalalokeille, koska esimerkiksi vuoden 2024 toukokuussa kalalokkeja havaittiin alueella. Kalatiirat ovat hakijan mukaan siirtyneet aiempina vuosina lopulta joenrantaan tai järven suuntaan pesimään. Hakija kokee pesinnän ehkäisemisen pelastaneen asiakkaat vaaratilanteilta.

Aiemmissa luvissa ei ole rajoitettu hävitettävien munien määrää. Hakemuksessa viitataan päivittäisiin karkotuskäynteihin pl. viikonloput, mutta luparaporttien perusteella aiempina vuosina alueilla on käyty noin kaksi kertaa viikossa. Aktiivisia karkotuskäyntejä on siis hakemuksen perusteella lisättävissä. Kalatiirat ja kalalokit munivat yhden munan 1–3 päivän välein, joten aktiivisella karkottamisella ja tyhjien pesien hävittämisellä voidaan välttää tarve hävittää useampia munia. Tästä syystä hävitettävien munien määrää on rajoitettu ottaen kuitenkin huomioon katoilla pesivien lintujen määrä ja mahdollisuus, että linnut ehtivät karkotuskeinoista huolimatta munimaan katoille. Koska lupaa myönnettäessä kalatiirujen ja kalalokkien pesintä on jo voinut alkaa, tulee viikon aikana hävittää kaikki mahdollisesti munitut munat, sen jälkeen ja tulevina vuosina enimmillään 15.

Kohteen laajuuden takia esimerkiksi kattojen täysi piikittäminen tai verkottaminen ei ole kohtuullista, mutta ennaltaehkäisyä tulee kehittää sellaisissa kohdissa, joissa turvallisuusriski on akuutein. Erityisesti poistettujen pesien paikalle voidaan asentaa pelotteita/esteitä, jotka estävät emon välittömän palaamisen ja munimisen pesän poiston jälkeen.

Pesimäajan ulkopuolella tehtävät kalatiiran ja kalalokin pesien poistot ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet eivät edellytä poikkeuslupaa, joten niitä voidaan jatkaa myös poikkeusluvan päättymisen jälkeen.

Luvan mukainen pesinnän estäminen ja pesien hävittäminen ei heikennä kalatiiran ja kalalokin suotuisaa suojelutasoa, sillä lajien kanta alueella on elinvoimainen. Pesinnän estämisen painopisteen ollessa pesinnän alkuvaiheessa, osa häirityistä linnuista ohjautuu todennäköisesti muualle pesimään, mikä pienentää toimenpiteiden vaikutusta alueen kalatiira- ja kalalokkipopulaation pesimämenestykseen.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä pesinnän alkuvaiheessa, jotta turvallisuudelle ja terveydelle vaaraa aiheuttavaa aggressiivista

pesänpuolustustilannetta ei pääse syntymään. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi
Pohjois-Savon ELY-keskus kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi
Itä-Suomen poliisilaitos kirjaamo.ita-suomi@poliisi.fi
Suonenjoki hallinto@suonenjoki.fi
SLL Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri pohjois-savo@sll.fi
Tapiola Pohjois-Savo-Kainuu ry. info@tapiolary.com
Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry. / Lintuyhdistys Kuikka
hallitus@lintuyhdistyskuikka.net

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/1606/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/1606/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää Liisa 11.04.2025 12:20

Ratkaisija Aalto Tapio 11.04.2025 12:22

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Itä-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Itä-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio

Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, 70100 Kuopio

Puhelin: 029 56 42502

Telefax: 029 56 42501

Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.